

Obsah

Úvod: Kouzlo létání

8

PŘED ROKEM 1920

Průkopníci začínali na kluzácích postavených v podstatě jen ze dřeva a plátna a riskovali životy, aby si rozšířili znalosti o létání. První světová válka vývoj urychlila.

Lehčí než vzduch	12
Průkopníci	14
Otto Lilienthal	16
Úspěšní průkopníci	18
Portrét: Blériot XI	20
Motor: Vějířový tříválec Anzani	24
Vojenské dvoumístné letouny	26
Světoznámí výrobci: Fokker	28
Jednomístné stíhací letouny	30
Portrét: Royal Aircraft Factory S.E.5a	32
Závodní a rekordní stroje	36
Lincoln Beachey	38
Světoznámí výrobci: Sopwith	40
Vícemotorové obři a hydroplány	42
Motor: Gnome 100 HP	44

DVACÁTÁ LÉTA

Dramatické letecké ukázky lákaly davy, jednomístné jednoplošné letouny létaly stále rychleji a letectví si zajistilo pozornost světové veřejnosti.

Poštovní a kaskadérská letadla

48

Začátek soukromého létání	50
Lillian Boyerová	52
V honbě za rychlostními rekordy	54
Portrét: DH60 Gipsy Moth	56
Motor: De Havilland Gipsy I	60
Pozoruhodné výkony	62
Dominance dvojplošníků	64
Nástup dopravních letadel	66
Světoznámí výrobci: De Havilland	68

TŘICÁTÁ LÉTA

„Zlatá éra“ přinesla letadla, která byla bezpečnější a spolehlivější, avšak půvab letecké dopravy byl vyhrazen jen pro bohaté, kteří si mohli dovolit zaplatit tehdejší drahé letenky.

Soukromá letadla pro všechny	72
Portrét: Piper J3 Cub	74
Hon za rychlostí	78
Rekordní letadla	80
Amelia Earhartová	82
Světoznámí výrobci: Piper	84
Dopravní letadla se prosazují	86
Portrét: Douglas DC-2	88
Létací čluny a obojživelná letadla	92
Zrod rotorových letadel	94
Motor: Rolls-Royce Typ R	96

Vývoj vojenských letounů	98
Cvičné, parazitní a letouny s křídlem parasol	100

ČTYŘICÁTÁ LÉTA

Vypuknutí druhé světové války urychlilo vývoj nových strojů, ke kterým patřil i dálkový bombardér, jenž změnil tvář moderního válčení. Po válce byly přebytkové stroje s pístovými motory využívány v komerční dopravě, než je nahradily proudové stroje.

Bombardéry	104
Portrét: Boeing B-17	106
Válečné stíhací letouny	110
Portrét: Supermarine Spitfire	112
Vojenská podpůrná letadla	116
Světoznámí výrobci: Douglas	118
Civilní doprava	120
Poválečná lehká letadla	122
Motor: Pratt & Whitney R-1830 Twin Wasp	124
Pístová dokonalost	126
První proudové letouny	128
Proudový motor Franka Whittlea	130
První vrtulníky	132
Ke zvukové bariéře	134
Předstihli dobu	136
Světoznámí výrobci: North American	138

PADESÁTÁ LÉTA

Proudový věk přinesl nové rychlostní rekordy a první proudová dopravní letadla. Elektronické řídicí systémy učinily létání bezpečnější než kdykoli předtím.

Proudové stíhací letouny	142
Portrét: F-86 Sabre	144
Bombardéry, bitevní a cvičné letouny	148
Rotorová letadla dospívají	150
Kouzlo leteckého cestování	152
Konec dopravních strojů s pístovými motory	154
Portrét: Super Constellation	156
Civilní proudová a turbovrtulová letadla	160
Motor: General Electric J79	162
Moderní klasika	164
Světoznámí výrobci: Cessna	166
Experimentální letadla	168
Nadzvukové stíhací letouny	170

ŠEDESÁTÁ LÉTA

Léta studené války přinesla ještě rychlejší proudové stroje, uhlazené špiónážní letouny a komplikované vrtulníky. Dopravní stroje jako Boeing 707 byly nasazeny na dálkové lety.

Amerika dominuje	174
Světoznámí výrobci: Boeing	176
Proudová a vrtulová transportní letadla	178

Motor: Rolls-Royce Pegasus	180
Obchodní, užitková a protipožární letadla	182
Vývoj vojenských letounů	184
Portrét: McDonnell Douglas F-4 Phantom II	186
Extrémy v rychlosti	190
Rozmanitost rotorových letadel	192
Evakuace vzduchem	194
Světoznámí výrobci: Sikorsky	196

SEDMDESÁTÁ LÉTA

Boeing 747 znamenal v komerční letecké dopravě revoluci. Stíhací letouny se běžně staly rychlejšími než zvuk a Concorde přenesl tuto kvalitu i na civilní trh. Z oceánských letadlových nosičů se daly provozovat letouny se svislým startem a přistáním (VTOL).

Američtí soupeři a francouzská klasika	200
Obchodní a užitková letadla	202
Letiště a jejich uspořádání	204
Rozmanitost dopravních letadel	206
Portrét: Concorde	208
Světoznámí výrobci: Airbus	212
Vojenské letouny podpory	214
Bojová letadla	216
Motor: Turbohřídelový Allison 250/T63	218
Evropané nastupují	220
Portrét: Bell 206 JetRanger	222

OSMDESÁTÁ LÉTA

Létání se stalo standardem v cestování a vytvořilo na trhu tvrdé konkurenční prostředí. Proudové stroje byly čím dál tím výkonnější a ve vojenství se objevily letouny s obtížnou zjistitelností (Stealth).

Světoznámi výrobci: Lockheed	228
Vojenské letouny	230
Portrét: Mikojan MiG-29	232
Bombardér s obtížnou zjistitelností (Stealth)	234
Rozvoj vrtulníků	238
Světoznámi výrobci: Robinson	240
Jen hrstka britských typů	242
Motor: Rotax UL-1V	244
Obchodní proudová letadla a jejich turbovrtuloví soupeři	246
Dvousedadlové kokpity	248

DEVADESÁTÁ LÉTA

Dopravní linková letadla se stala většími než kdykoli předtím a trh s proudovými letadly se rozšířil.

Bombardérem B-2 Spirit se vojenské letouny vrátily ke koncepci samokřídla.

Obchodní a užitková letadla	252
Tradice a inovace	254
Sportovní letadla a větroně	256
Portrét: Větroň Duo Discus	258

Evropa konkuruje americkým dopravním letadlům	262
Motor: Rolls-Royce Trent 800	264
Modernizované vrtulníky	266
Palubní letouny	268
Vojenská technika	270
Světoznámi výrobci: Northrop	272

NA PRAHU 21. STOLETÍ

Po více než 100 letech létání se stále objevují nové hranice, které je třeba překonat. Soukromí podnikatelé posouvají létání až na samotný okraj vesmíru.

Evropané vedou	276
Motor: Rotax 912ULS	278
Vysoce hospodárná civilní dopravní letadla	280
Vrakoviště letadel	284
Konec pilotovaných stíhacích letounů?	286
Portrét: Eurofighter Typhoon	288
Alternativní pohony	292
Světoznámi výrobci: Scaled Composites	294
Výhled do budoucnosti	296
WhiteKnightTwo a SpaceShipTwo	298
Jak letadlo létá	300
Pístové motory	302
Proudové motory	304
Motory, které se zapsaly do historie	306
SLOVNÍČEK	308
REJSTŘÍK/PODĚKOVÁNÍ	312